

га, добра надпіўшага чалавека, (Заканчэнне на 2-й стар.).

Вкладкі нових кніг, які вийшли ў Дзяржаўным выдавецтве БССР: «Прырэчка» М. Лупсякова, «Ласны фронт» Г. Шчарбатава, «Рамаясы» Ул. Алоўнікава і «Другое знаёмства» М. Гарулёва.

НА ПАЧАТКУ ТВОРЧАЙ ДА РОГІ СЛОВА МАЮЦЬ УДЗЕЛЬНІКІ НАРАДЫ МАЛАДЫХ ПІСЬМЕННІКАУ

Для міру

Павел ВОРАНАУ

Праводзяць сына у салаты
Бацькі. І думаюць яны:
Каб толькі сын прыйшоў дахаты,
Каб толькі не было вайны.
Будзем. Сталь ў мартэнах
варым,
Пластуем плагам дзірагам...
У космас шлях праляў Гагарын.
Для міру, а не для вайны!

АПАВЯДАННЕ

не вярталіся. Ён не спускаў вачэй з чорнага
прайма дзявер'я—нікога не было.
Шура прыйшла першая. Шчокі яе ярка пунса-
валі, вусны нервова ўздрыгвалі. Яна падыйшла
да Мані і пачала шаптаць ёй нешта на вуха. Тая
аж разкінула рот ад здзіўлення, некалькі разоў
зірнула на дзверы, потым рашуча падняла Шу-
ру ў круг.

Стулаў прыйшоў пазней. Ён спрабаваў усмі-
хнацца, але ўсмешка быццам аддзялялася: вусны
усміхаліся, а твар крывіўся гримасай чалавека,
якому нечакана далі па зубах. Ён убачыў Шуру,
неяк ступіўся і пачаў дабрацца ў куток, да сваіх
хлопцаў.

— Коля, паглядзі тут, я зараз,—кінуў Павел
і выскачыў з прыбудовы.
Тацця якая скончылася. Павел падыйшоў да
Шуры.

— А-а, вачэйнікі! На каго ж будзь кінуў—
уважліва яна яго.
— Шура, не крываўся,—балюча амарыўся
Павел.

Яна паглядзела на яго, быццам першы раз
бачыла, і нічога не сказала. Але калі зайграў
новы танец, пайшла з ім. Ужо адводзіць яе на
месца. Павел напярэй:
— Скончыцца танцы—не спяшайся дамоў. Па-
чкавай, пакуль замкну кінбуду.
Шура зноў нічога не адказала.

Дамой ішлі адны. Ціха спала вёска. Пад ня-
мамі шапачала радкае апалае лісце. Як ніякая
варта, абпал вусіцы сталі чорныя, нібы абса-
ленныя, ліпы.

Калі Шурына дзверы спыніліся. Моўкі селі
на лавачку. Шура абчылава калені і застыла,
сідзіўшы ў напружаны клубок.
Часам з-за воблакаў вытыраўся месяц, і талы
на зямлі, сарод цёмных палос ад частакоў, вы-
разна лажыліся два цені: Паўла—шырокі і агу-
лаваты, і праз невялікі прасвет—Шурын—ма-
ленькі і круглы. Хаваўся месяц—блэкні, зыклі
цені.

Шура загаварыла нечакана і зусім ціха, бы-
ццам думала ўслых, і голас яе быў далёкі, чужы.
— Мама кажа, што і бегалова. Можна, і
праўда? Чаму не паступала ў медыцынскі? Ужо
была б на другім курсе. А я не хачу. А на фер-
мі я так пайшла, ёй на зносі. Яна жыццё не
давала, кожны дзень пільнава: «Ёе захавала ву-
чыца, дык на лэй іду. Там хоча цвёрдую катэ-
ду знойдзена. Вунь Алена летася ці Волга?»

Шура, працягнула, вачэйнікі, што і тут можна
добра зарабіць. І я прымыслю на ферме, з лэ-
чэчым заручыліся. Ведаеш, я добра, калі ўсе
задаю, Рая захавала, дык мы на чарзе яе ка-
роў даілі. А ў мяне Палася адвёсла. Мая
ночужа аж у Лікуны бегала па вёсцы. І сёння
— мы з ёй ка будзе, я зямлі ўчырок упраў-
ляю. Не ведаю, каб бы я жыла без іх. І зноў жа:
падоўж кароў і дамоў іці не ховашы. Там ужо
кажаце: «Шура, замаяш кабачкі!» Занясі
пола каровы Шура, абылі нехта рве!

Шура разна павярнула да Паўла, і ён уба-
чыў, як забліжваліся вочы.
— Бегалова! Ну і хай! Мне абрыдлі гэтыя
прычынкі над кожнай калейкай: тое прадзё-
жа, гэта берачы. І ўсе—якая пабе, дацхуш-
ка, каб людзі пайшлі не паказвалі.

Яны сіхлі, прытуліліся плячамі да частакоў.
Потым сумна і спакойна прашагалі:
— Паху я адсюль. Дачкавай вясні і паеду.
Павел адуваў, што ён павінен прычыць ёй
даказваць, што нікуды не трэба ехаць, калі ў
каласе столькі работы, такія вядзіны палы. Але
ён не знаходзіў патрэбных слоў і толькі няпу-
ска сказаў:

— Нікуды ты, Шура, не паведзеш.
— Праўда?—уважліва яна за яго словы, але
яе ўбачыўшы ў яго вачэй то перадаваў, якой
так не хавала ёй цямі, амаюла. Потым зноў
загаварыла ціха і гарача, і ў голасе яе пачуліся
толькі жалю:

— Ведаеш, я думала, што сённяшні вечар бу-
дзе ярка такі, як летася, памятаеш? У неба цені-
ліца кароў, ціха ліпы шапачуць. І школьны
вадзіль. Можна кружыцца і марыцца, марыцца.
Але падыйшоў ты, танцавала я з ім, а ён...
нават брыдка расказваў.

Шура сіхлі, быццам усе сказанае зусім зня-
ліла яе.
Зноў з-за воблакаў вылінуў месяц, і зноў на
зямлі, як выцеленыя, ясна значыліся два цені.
І Паўла здалося, што прасвет паміж імі зробіўся
меншым, а Шура стала больш блыскай і зразуме-
лай.

— Нікуды ты адсюль не паведзеш, Шура. Ніхто
цбе не адпусціць,—нечакана і цвёрда сказаў ён
і асцярожна дакрануўся да яе рукі. Шура павяр-
нулася да яго і мякка ўсміхнулася.

ШУРА

— Ну, чаго глядзіш? Завязвай,—нецярпліва
шпэцка Шура.
Павел бачыў, як пайшла яе вусны, як пад
тугым сінім жэмперам часта ўдамяюцца грудзі.
І невядома чаму ў яго трыможа вырываецца:

— Шура...
Яна зацікава вочы і ціха просіць:
— Паўлі, пакажы мяне.
— Ты што, людзі,—згнінуўся ён. А калі па-
вяруў галаву назіра, перад ім стала якая заўсе-
ды насмешліва і неспокійная Шура. Яна засмі-
ялася, выхлупіла касынку і пабегла да дзвярэй.

— Паўлі, пакажы мяне.
— Ты што, людзі,—згнінуўся ён. А калі па-
вяруў галаву назіра, перад ім стала якая заўсе-
ды насмешліва і неспокійная Шура. Яна засмі-
ялася, выхлупіла касынку і пабегла да дзвярэй.

Гэта быў любімы Шурын вальс. Школьны вальс.
Яна магла танцаваць з ім на некалькі разоў за-
пар, зусім не стамляючыся, быццам кожны гук
яго поўніў яе хмельнай, але ніколі не апяняючай
слай.

Павел танцаваў яго з Шурай у мінулым годзе.
У школе тады быў выпускны вечар, а ён—салат
апошняга года служыў—прыскаў на некалькі
дзён у воддуск. Шура была такая ж, як і пер-
шы раз, зусім тоненькая, з каротка падзранымі
валасамі. І танцавала яна незвычайна лёгка, да-
верліва адкінуўшыся назад на яго руку, і ўсміха-
лася светлай летуценнай усмешкай.

Павел пачаў нешта гаварыць, але яна ціха
напярэй:
— Не трэба.
Пасля танца яны доўга хадзілі па вуліцы,
судалі, як шпэцка ліны, глядзелі, як на неба,
нібы жылыя, падміргвалі зоркі.

І цяпер, стаячы ў прыбудовы клубу, як пра-
са Павел даў трыможа гукі школьнага валь-
са, і памяць паслужыла малявала тоненькую
дзяўчынку з каротка падзранымі валасамі і я-
лікімі, быццам ад вечнага здзіўлення, вачэй.
Але Павел ведаў, што там, у клубе, ужо няма
той дзяўчыны, а ёсць халодная некая, неразу-
мелая Шура. І тут жа ўспаміналіся яе сённяшні
сумны вочы і ціхі гарачы шпэц: «Павел, па-
кажы мяне».

Калі Паўла круціўся Коля Каян—даўгавы
халапец з чорнай, кривой, як казы, стрыжанай
галовай. Ён паматаў падбрыць пласцінкі і праз
маленькае квадратнае акенца ў сцяне цікава за
ўсім, што рабілася ў клубе.

— Бач, Шурака вытанцоўвае з гэтым... дуб-
ком,—пацягнуў ён Паўла за руку.
— Ну, і хай вытанцоўвае, а табе што?—не-
чакана ўскіпеў Павел.

— Ты чаго?—не зразумей той.
— Нічога. Не пільнавай чаго не ведаеш.
Коля здзіўлена паціснуў плячымі.
Павел сам бачыў, што ўжо каторы танец Шура
танцава ў высокім студэнткам. Як толькі чуліся
першыя гукі танца, ён, як слуп, вырастаў перад
ёй і, прыгнуўшы галаву, пакрываў чакаў, і вочы
цяпер яны танцуюць школьны вальс.

Пласцінка прыкруцілася да канца. Павел паста-
віў яе ніч раз, потым яшчэ раз. Ужо толькі тры
пары кружачы пасярод залы. Дзве. Засталася
толькі Шура са студэнткам. Шура не смеша.
Вусны яе моцна сціснуты і выгладзілі, нібы яна
рашала нешта вельмі важнае.

Пасля вальса Шура са студэнткам выйшла на
двор. Павел змяніў не адну пласцінку, а яны ўсе
засталіся.

Міхась РУДКОЎСКІ

Каб увілі верасы

Зноў блукаю-хаджу бараанамі,
Дзе ззяюць п'юць кроплі расы,
Дзе дыміцца, заціняюць,
Верысы, пчаліныя
Дзе калісь партызанскі гармоні,
Душаваў па дэкавае масе,
Дзе з глыбокай апаў-
Танкастоўны расце, сасоннік
А над ім — неба сіне-сіняе,
Пачне хваць і водарам ні!
Я люблю самоўніч, адзінае
Гэты праў палюбю,
Каб уранні грыбнымі, мясцінамі
У сін палы халодную галасу
Ды цілі, буйшала пчаліныя
Верасы.

У навалініцу

Адзім удар — за пералесам,
Другі — за плесам, над крыніцай,
Шалёнымі груканамі і трэсам
Рэчцы, рэчцы неба бліскавіцы.
Іх росчыр — сіні і гарачы.
Рама рава і запінае,
На бераг, і будаючы рыбачым,
Чаюны, як трэсці, выйдзе.
Замыслам аяз гатовы кленчыцы,
Гатовы на зямлю завіліцы,
А побач дуб расправіў плечы,
Ступіў насустрач навалініцы.

Юры ЛЯЛІКА

На памоць ей!

У старога церковного
прывора,
Где лжют бога
Языки лампад,
Где ко всему привычные
привороты
— По-мо-лим-ся!
Торжественно гнусят,
Где, все псалмы припоминай
глухо
У выцветшей картины
Адиких мух,
К иконам тянет
Древняя старуха
Морщинистый пергамент
Дряблых рук, —
Она стоит,
девчонка-недотрога,
И неумело моится сейчас
Небрежно камилёванному
богу,
Не отводя
Слезими полных глаз.
Обидели?
Забыли в спорах меру?
А, может, подломлен
Был первый коню?
Не знаю!
Но девчонка ищет веру
У этих риз.

Шчырая размова адбылася на нарадзе-сімінары паміж маладымі і старэйшымі пісьменнікамі.
На здымку вы бачыце М. Танка, П. Броўку і М. Лынькова, якія гутарылі з маладымі пісьменнікамі.
Фота У. Крука.

Анатоль ВЯРЦІНСКІ

Дожджык

Без ветру і раскатаў грамавых
Пайшоў ён раптам, цёпла і спакойна,
І развіўся калейкі ліст жыцця
З думкай пачкі на тапоі стройнай.
Убачыць можна, як трава расне
І ажываюць ўзвачавы ўскосы...
... Аб сціплай чалавечай дабраце
Напамінае дожджык мне заўсёды.

Жыве дзесяць побач чалавек, і ён
Не любіць гучнага слоў,
Хваліцца
Заслугамі не будзе.
Як закон,
Як закон,

Не сыпле громай з бліскавіцай.
І яе прыкметы часам ён таму.
Аднак у пажыццях тых
Прысці і гору памачыць таёжна,
Сучасныя можа толькі ён адзіны.
Не стане ён ні ахаві, ні ўздымаць.
А моўкі рукі пакладзе на плечы
І скажа ціха: «Хопіць гаравань».
І ўсё так будзе проста і дарэчы.
Ад даброты яго адлучы ты.
Прыліў у сэрцы сілы понай...
... Лішча дожджык, цёпла і густы,
Як госян жаданы для зямлі вясновай.

ПАЭЗІЯ АДСТУПІЛА ПЕРАД ПРОЗАЙ

Мастацтва не любіць апатава-
най шыльды. Новая ж перава-
ная апавесць Алеся Бажо «Кар-
віга пакідае хутар», у якой рас-
казваецца аб жыцці заходнебела-
рускай вёскі ў перыяд арганіза-
цыі каласеў, сваёй назвай адра-
зу ж паведамляе чытачу: хутар-
ны Карвіга пайдзе ў каласе. Уно-
гуле гэта яшчэ нічога не гаворыць
ні за, ні супраць твора. Уся спра-
ва ў тым, як паказан шлях Кар-
вігі ў новае жыццё, ці вынікаюць
уважліва з жыццёвых абста-
наў або яны навіязваюцца аўта-
рам.

...У вёсцы Рабкі вырнуўся з ар-
міі былы партызан-камуніст Язеп
Клячэны. Па дружынскай райкома
ён бярэцца за арганізацыю кал-
гаса. Язеп абвешчана на па-
дтрымку беднякоў, сарод якіх аў-
тар вылучае паромнічана Амбро-
жа — свядомата, рашучага эма-
гара за каласны лад. Яго нават
кавалі да касынкі адлучыў, бо
Амброж не толькі не аддаў ба-
дзітам паром, але і адразу ж па-
ведаў, што вост «збавіць хутар».

Значная частка сюжэта заложана
мисловымі бандытамі. У апавесці
якіх нейкіх яркі — ксёндз. Ён
выдае сябе за сумленнага като-
ліка. Але гэта — разбэшчаны,
хлівы і крывадушны «папух кас-
цельны». Ён імкнецца трымаць у
руках усю вёску, запалоўвае
хутарніка Карвігу, падбівае ку-
лака Каваленя на зобавітца Язэпа,
трымае цесную сувязь з бандыта-
мі. Воіту і ксёндзу дапамагаюць
былы братадзі — злодзей Зыбіш
і зыбі Амброжа Каваленя.

Кампазіцыйна і сюжэтным
цэнтрам апавесці з'яўляецца ху-
тар Карвігі. Тут часта бывае
ксядзь, абрабача вост, хуліх
Каваленя і Франка, за якіх за-
жам дачка Карвігі Насця. Вядзі-
ты не спыняюцца перада рашучымі
дэкларацыямі: спаліць хату Амбро-
жа, параніць Язэпа. Карвіга, які ве-
дае пра ўсё гэта, праходзіць сваіх
шлях перадаваўшых сваіх
прыватнаўласніцкіх хістанняў. Па-
казваючы эвалюцыйны герой, Бажо
не прытрымліваецца пры гэтым
халюганічнай паслядоўнасці па-
дзеў. Яго апавесць складаецца з
асобных эпизодаў, якіх звязваюць
ца паміж сабою мастацкі аса-
бнасці. Прадумана кампазіцыя
дае магчымасць адбіраць най-
больш істотныя моманты для ха-
рактэрыстыкі дзеючых асоб. Так
адбрана эпизоды, якія паказва-
юць змены ў характары Карвігі.

Карвіга ў выступе супраць Ам-
брожа і гатовы ўласнымі рукамі
адлучыць Язэпа, то «аж плеча»
«Гараду пры пах». Што та
хутарны бачыў...? то хава і гно-
ш свабоджа або пачынае
араць насупраць планаў калгаса,
то самому воіту ззяўле, што
пайдзе ў калгас. Паступова ён пе-
раконваецца, што ў яго існуе
адзіна правільны шлях — разам
з зямлякамі жыць па-новаму.

У чытача ні разу не ўзнікае
сумненняў у праўдзівасці сітуа-
цыі апавесці. А. Бажо добра ве-
дае тое, пра што піша. Ён умее
знайсці дэталі, якія працуюць на
змест твора (напрыклад, Карвігу
назваў паван Рыг-рыгу ва
«злажэнні» тарантас, які ледзь
трымаўся і моцна рыпеў).

Герой апавесці пастаянна пера-
чытаючы ў жыццёвым абліч-
чы: супрацьстая Самуш гаворыць
косназачна («ей, гэта во... Маў-
чы, Амброж»), дасціпны і рашучы
Амброж—трапіна і абразна («Па
справах бача — не жыць, а
пераводзіць ежу. Я ўжо наеўшы-
ся з паню, няхай іх воўх парэ-
жа», «шляхетны» Каваленя — га-
нарліва і фанатэрыста («Я та
мяркую: па Рабках бізус шляхет-
кі плеча»). Калі патрэба,
А. Бажо ўмее ўзмацніць маста-
цкую карціну эрыкавым абразам
ці трапным параўнаннем.

Прыгажуня была Самусьва
дацхушка.
Ксёндз — і той гаварыў ёй
аднойчым на вушка:
«Не засведзіш ты, калі будзеш
маліцца».

Потым, кажучы, пачаў так
старанна галіцца.
Што блішчэў, як галдыш
паліваны на тыме,
Твар азылаў яго...
Ксёндз насіў галаву,
як жаробчык, высокую.

Дыялог часта ўдаля адцягва-
ца выразныя рысы характэра. Напры-
клад, да слоў Карвігі: «ну, ставі
і енчы, згорбіся, крукам гнешца
і г. д.

У апавесці выкарыстаны шы-
рокая моўная паліта: гутарковыя
выслова («па чарцы зробіць, пра-
жыць» — дзе шыцца, дзе парані-
ца — дзіўдзівіць з'яўляецца зямлю
увоўна нагаварача»), фальклор-
ныя параўнанні («Плут, як бубен,
белы», «Каваленя афрысцатчына
выраж» («Не ў шляхетнае чыскае,
З паўчыцы кельга моцныя нітак
спраш»). Ужываюцца палітычны
і дыялектныя словы, якія харак-
тэрыстычны дзеючых асоб. Шкада
толькі, што часам аўтар авяжа-
е ў паліце моўнага матэрыя-
лу. Часцей за ўсё гэта выяўляецца
ца ў залішняй прывіжысці верша-
ванай мовы (аб'ект у стыльных не-
дакладнасцях (накшталт: «твар з
арміным косам у густой шчы-
не»). Увоўна мова апавесці «Кар-
віга пакідае хутар» робіць не-
благое ўражанне.

Калі ж гаварыць пра непасрэ-
дны амацыйныя змест твора, то
яму ў асобных выпадках нешта
выразнае, дынамічнае і тыму
апоўняе, атэацыя даволі цяжкая.

Пісьменнік на заўважы ўда-
ваўшы ў апавесці новае пера-
наража. У аўдэенца ў твор новага
персанажа — справа адказная.
Тут неабходна ўвучы і даць па-
тэрэбныя звесткі аб характары пер-
санажа, каб вызначыць перспектыву
даляшага развіцця вобраза, і
уключыць яго ў дэяныя, звязва-
ны з іншымі персанажамі. Пер-
шае знаёмства з дзедам Амбро-
жа таму і аказалася наўдалым,
што яго сутнасць раскрылася
ца ўступе да апавесці ў інфарма-
цыйнай размове аб тых зменах,
якія адбыліся ў Налібока. Нека-
торыя персанажы (дачка Амбро-
жа Адара і яе муж Каваленя) спа-
чатку ўспамінаюцца мімаходзь, а
ў дэяныя ўключваюцца значна па-
ней. Іншы, як ксёндз, — прыхо-
дзяць у бітэаграфічныя чытаць
аўдыя моўнага кантэксту. Таму
чытачу даводзіцца іншы раз
гарт старонкі апавесці назіра, каб
успомніць, дзе і як з'явіўся ге-
рой.

Часам пераходзіць чытацель-
ства твора і замаўрудае дэяныя
невыразнае асацыятыўнае мысле-
не пісьменніка (з-за гэтага атры-
малася зацікаўным першае знаё-
мства з Язэпам). Часта дынамі-
чныя фразы з'яўляюцца таму, што
аўтар перагружае яе заўвагамі
ў дужках, «рэмаркам».

Многія эпизоды, асабліва з
удзелам Язэпа, здаюцца адналі-
нейнымі, схематычнымі, бо сам
гэты вобраз далёкі ад жыццёвай
пераканальнасці. Нават знешні
выглад Язэпа паддаецца невыраз-
на, ды і то праз словы Карвігі:
«Да шпакі не дастанеш —
Такі высокі. І ў плячах
Сажонка з добрым гакам».

Аўтар робіць спробы актыві-
заваць характар героя. Аднак у
дэяні Язэп не паказаны. У не-
кастрых вачэй, на адуам аўта-
ра, эпизоды (сцена на лузе па-
дарозе ў Замосша, размовы з
Насця) з-за паўдасці Язэпа
няма псіхалагічнага апарування.
З'яўляюцца нават сумненне ў
жывасці любовнай лініі Язэпа
і Насці, бо калі Насця скардзі-
ца на абрыдае жыццё ў доме
Карвігі, Язэп радзіць ёй пе-
рабрацца да Адара. У такіх выпад-
ках стварэння ўражанне, што аў-
тар не прадумаў эпизод і выпі-
скае яго наўдалым. Мова Язэпа
бедная і невыразная і значна
прайрае ў параўнанні з мовай
іншых персанажаў.

Можна заўважыць у Бажо-
апаўдзельнікі і іншыя слабасці.
Пераходзіць успрыняццё твора
вядліка колькасць эпизодаў, у
якіх вобраз Карвігі губляецца,
адходзіць на задні план, а зме-
ны ў яго псіхалогіі падаюцца
канспіктуальна, падзеі расцякаю-
ца ў некалькі рэчыва-рукавоў.
Добра, што аўтар пазбягае не-
патрэбных тлумачэнняў пры ана-
лізе душэўнага стану героя і
канцэнтруе ўсю ўвагу на разуме
дэячых асоб, аднак маналогам
і дзіўдзівым усе ж нештае часам
псіхалагічна дэталізацыя.

Сюжэтная матэрыяль размерца-
ная ў апавесці, як нам маналам
нераўнамерна. Характары герояў
раскрываюцца ў першай палове
кнігі значна ярчэй, натуральней,
чым у другой. Тут сюжэт запаво-
львае сваё дэячэнне і далейшыя
эпизоды выгладзіць аднастай-
нымі.

Вершаваная апавесць «Кар-
віга пакідае хутар» мае многа
агульнага ў кампазіцыйных пры-
пачках (сувязь з біаграфічным ма-
тэрыялам маленства), у спосабах
стварэння вобразаў (дэласнае
уваўленне складаецца з малазі-
чых каваліцаў), у разгортванні
сюжэта (паказ характэраў праз
розныя ў часе падзеі), у апісанні
падары (якая выражана эпизод-
накшталт сітуацыі) з прыватнай
апаўдзельніца А. Бажо «Перад ве-
ршам».

Аўтар бачыць падзеі вачыма
празвіка, з дэталёвай даклад-
насцю. Але ў вершаванай апавесці
эпас значыцца арганічна яд-
наецца з лірыкай (прыклад —
«Аповесць пра залатое дно» Але-
сея Зарышкіна). Аўтарская па-
зіцыя ў апавесці «Карвіга пакідае
хутар» праяўляецца ў абмыва-
чых становачых і адмоўных пер-
санажаў залішне аб'ектывавацца.
І, думам, дарэмна адмовіцца
А. Бажо ад лірычных адступлен-
няў. Яны дапамагалі б звязваць
больш шчыльна асобныя эпизоды,
знайсці, які гаварыў Балніскі,
«лешныя пункты глядзяныя» для
паказу падзеі.

Да супрацьпазыцыйных вы-
ступіў у апавесці А. Бажо ва ўсту-
пе да аповесці. Увядзення, якая
павіна падрыхтаваць чытача да
успрыняцця падзеі твора, аказа-
лася ўдалай. Яна вядзіць паэтыч-
ныя інструкцыі (у бары ў
гэтым бачыцца елкі мне на скрып-
ку святаў), вобразным асэн-
ваннем жыцця.

В. БЕЧЫК.

